

Στο χείλος του γκρεμού: τι δεν βλέπει η διακυβερνητική ομάδα εμπειρογνωμόνων

Αναδημοσίευση από το commune.org.gr

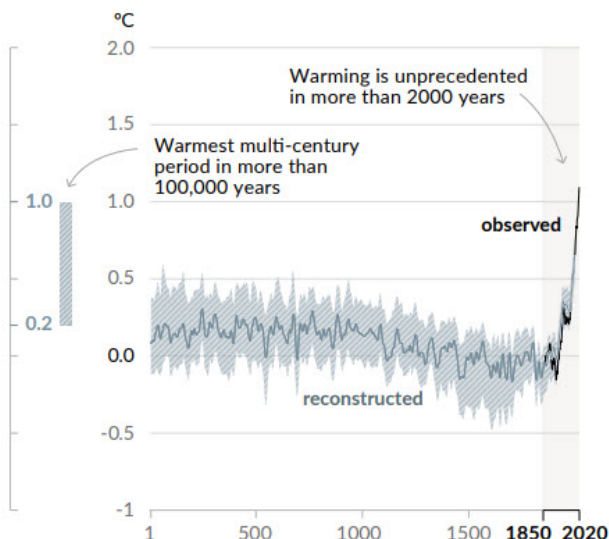
Daniel Tanuro

Η Ομάδα εργασίας 1 της διακυβερνητικής ομάδας εμπειρογνωμόνων (IPCC) παρουσίασε την έκθεσή της για τα δεδομένα των φυσικών επιστημών σχετικά με την κλιματική κρίση (συμβολή στην έκτη έκθεση εκτίμησης για το κλίμα, που αναμένεται για τις αρχές του 2022). Η έκθεση (διαβάστε την [εδώ](#)) και η σύνοψή της είναι γραμμένες με το συγκεκριμένο στυλ και το λεξιλόγιο των επιστημονικών δημοσιεύσεων που κάνουν αντικειμενικές διαπιστώσεις. Ωστόσο, ποτέ μια έκθεση εμπειρογνωμόνων της παγκόσμιας υπερθέρμανσης δεν άφησε να διαφανεί σε αυτό τον βαθμό η αγωνία που προκαλεί η ανάλυση των γεγονότων υπό το φως των απaráβρων νόμων της φυσικής.

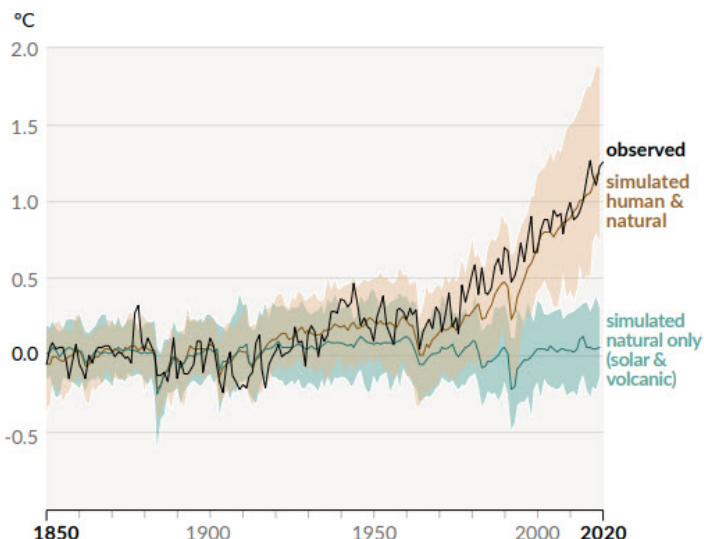
Human influence has warmed the climate at a rate that is unprecedented in at least the last 2000 years

Changes in global surface temperature relative to 1850-1900

a) Change in global surface temperature (decadal average) as reconstructed (1-2000) and observed (1850-2020)

b) Change in global surface temperature (annual average) as observed and simulated using human & natural and only natural factors (both 1850-2020)

Φοβερές προοπτικές...

Η αγωνία απορρέει κατ' αρχήν από το πλαίσιο: οι φοβερές πλημμύρες και πυρκαγιές που σπέρνουν την απόγνωση, τον θάνατο και τον τρόμο στις τέσσερις γωνιές του πλανήτη συγκεκριμενοποιούν αυτό ενάντια στο οποίο η IPCC προειδοποιεί εδώ και πάνω από τριάντα χρόνια, και για το οποίο οι κυβερνήσεις δεν έχουν κάνει τίποτα, ή σχεδόν τίποτα. Απορρέει επίσης από τις τεράστιες διαστάσεις της διαπίστωσης: ακόμα και αν η συνάντηση κορυφής COP26 (στη Γλασκώβη, τον Νοέμβριο) αποφάσιζε να εφαρμόσει το πιο ριζοσπαστικό από τα σενάρια σταθεροποίησης που έχουν μελετήσει οι κλιματολόγοι, δηλαδή εκείνο που εξασφαλίζει την ταχύτερη μείωση των εκπομπών του CO₂ και ακυρώνει τις καθαρές παγκόσμιες εκπομπές το αργότερο το 2060 (ενώ ταυτόχρονα μειώνει επίσης τις εκπομπές των άλλων αερίων του θερμοκηπίου), η ανθρωπότητα επρόκειτο να αντιμετωπίσει φοβερές προοπτικές. Συνοπτικά:

- Το ανώτατο όριο που όρισε το Παρίσι θα ξεπερνιόταν. Η μέση θερμοκρασία της επιφάνειας του πλανήτη θα αυξανόταν πιθανόν κατά 1,6°C (+/-0,4) μεταξύ του 2041 και του 2060 (σε σχέση με

την προβιομηχανική περίοδο) για να ξανακατέβει μεταξύ 2081 και 2100 στο $1,4^{\circ}\text{C}$ ($\pm 0,4$).

- Προσοχή: Δεν πρόκειται παρά για μέσους όρους: είναι σχεδόν βέβαιο ότι η θερμοκρασία στη Γη θα αυξηθεί ταχύτερα από ό,τι στην επιφάνεια των ωκεανών (πιθανόν 1,4 έως 1,7 φορές ταχύτερα). Είναι επίσης σχεδόν βέβαιο ότι η Αρκτική θα συνεχίσει να θερμαίνεται πιο γρήγορα από την μέση παγκόσμια (πολύ πιθανόν πάνω από δύο φορές πιο γρήγορα).

- Μερικές περιοχές μεσαίου γεωγραφικού πλάτους και μισο-άγονες, καθώς και η περιοχή των μουσώνων στη Νότια Αμερική, θα έχουν το ρεκόρ αύξησης της θερμοκρασίας κατά τις πιο ζεστές μέρες (1,5 έως 2 φορές πάνω από τον παγκόσμιο μέσο όρο), ενώ η Αρκτική θα έχει το ρεκόρ των αυξήσεων της θερμοκρασίας κατά τις πιο κρύες ημέρες (3 φορές πάνω από τον παγκόσμιο μέσο όρο).

- Είναι πολύ πιθανό ότι η πρόσθετη υπερθέρμανση (σε σχέση με το σημερινό $1,1^{\circ}\text{C}$) θα εντείνει τις ακραίες πλημμύρες και θα αυξήσει τη συχνότητά τους (σε παγκόσμιο επίπεδο, 7% των πρόσθετων βροχών για $1,1^{\circ}\text{C}$ υπερθέρμανσης). Ίδια αυξητική τάση για τη συχνότητα των έντονων τροπικών κυκλώνων (κατηγορίας 4-5) και την ισχύ τους. Οι έντονες βροχοπτώσεις και οι συναφείς πλημμύρες θα ενταθούν και θα γίνουν πιο συχνές στις περισσότερες περιοχές της Αφρικής και της Ασίας, της Βόρειας Αμερικής και της Ευρώπης. Οι αγροτικές και οι οικολογικές ξηρασίες θα είναι επίσης πιο σοβαρές και συχνές σε ορισμένες περιοχές, σε όλες τις ηπείρους εκτός από την Ασία, σε σχέση με την περίοδο 1850-1900.

- Είναι ευνόητο ότι αυτή η πρόσθετη υπερθέρμανση ($0,5^{\circ}\text{C} \pm 0,4$ σε σχέση με σήμερα) θα συνεχίσει να μεγεθύνει το λιώσιμο του περμαφρόστ, και άρα την απελευθέρωση μεθανίου. Αυτή η θετική ανάδραση της υπερθέρμανσης δεν έχει ενσωματωθεί πλήρως στα μαθηματικά μοντέλα (που, παρά τις αυξανόμενες τελειοποιήσεις τους, συνεχίζουν κατά συνέπεια να υποτιμούν την πραγματικότητα).

- Η υπερθέρμανση των ωκεανών στο υπόλοιπο του 21ου αιώνα θα είναι πιθανόν 2 μέχρι 4 φορές πιο μεγάλη από ό,τι στην περίοδο 1971-2018. Η διαστρωμάτωση, η οξίνιση και η αποξυγόνωση των

ωκεανών θα συνεχίσει να αυξάνεται. Αυτά τα τρία φαινόμενα έχουν αρνητικές συνέπειες για τη θαλάσσια ζωή. Θα χρειαστούν χιλιάδες χρόνια για να αναστραφούν.

- Είναι σχεδόν βέβαιο ότι οι παγετώνες των βουνών και της Γροιλανδίας θα συνεχίσουν να λιώνουν για δεκαετίες, και είναι πιθανόν ότι το λιώσιμο θα συνεχιστεί και στην Ανταρκτική.

- Είναι επίσης σχεδόν βέβαιο ότι η στάθμη των ωκεανών θα ανέβει κατά 0,28 μέχρι 0,55 μέτρα στον 21ο αιώνα, σε σχέση με την περίοδο 1995-2014. Στα 200 προσεχή χρόνια, θα συνεχίσει πιθανόν να ανεβαίνει -από 2 μέχρι 3 μέτρα- και αυτό θα συνεχιστεί και μετά. Συνέπεια αυτού θα είναι ότι, στα μισά από τα μέρη που διαθέτουν παλιρροιόμετρα, τα γεγονότα ακραίων παλιρροιών που παρατηρούνταν μια φορά κάθε αιώνα στο πρόσφατο παρελθόν θα παρατηρούνται τουλάχιστον μια φορά τον χρόνο, αυξάνοντας έτσι τη συχνότητα των πλημμυρών στις περιοχές με χαμηλές ακτές.

- Γεγονότα όχι πολύ πιθανά αλλά με τεράστιες συνέπειες θα μπορούσαν να συμβούν σε παγκόσμιο και σε τοπικό επίπεδο, ακόμα και αν η υπερθέρμανση παρέμενε μέσα στα πιθανά όρια του ριζοσπαστικού σεναρίου ($+1,6^{\circ} \pm 0,4^{\circ}\text{C}$). Ακόμα και με αυτό το σενάριο του $1,5^{\circ}\text{C}$, δεν μπορούν να αποκλειστούν απότομες εξελίξεις και καταστάσεις χωρίς επιστροφή – όπως μια πιο μεγάλη τήξη της Ανταρκτικής και ο θάνατος των δασών.

- Ένα από αυτά τα όχι πολύ πιθανά αλλά δυνατά γεγονότα είναι η κατάρρευση του ωκεανικού Ρεύματος που αποκαλείται AMOC (Atlantic Meridional Overturning Circulation). Η αποδυνάμωσή του είναι πολύ πιθανή κατά τον 21ο αιώνα, αλλά η έκταση του φαινομένου αποτελεί ερωτηματικό. Μια κατάρρευση θα προκαλούσε πολύ πιθανόν εξελίξεις χωρίς επιστροφή στο κλίμα περιοχών και στον κύκλο του νερού, όπως μετατόπιση προς τον νότο της ζώνης των τροπικών βροχοπτώσεων και αποδυνάμωση των μουσώνων στην Αφρική και στην Ασία. Ενίσχυση των μουσώνων στο νότιο ημισφαίριο και αποξήρανση της Ευρώπης.

...στην καλύτερη των περιπτώσεων;

Αυτή η έκθεση υποχρεώνει να κοιτάξουμε την πραγματικότητα

κατάφατσα: είμαστε στη κυριολεξία στο χείλος του γκρεμού. Και αυτό επειδή, το επαναλαμβάνουμε και το τονίζουμε:

1) οι προβλέψεις οι σχετικές με την άνοδο των ωκεανών δεν ενσωματώνουν τα φαινόμενα αποσάθρωσης των παγετώνων, που είναι μη-γραμμικά και άρα μη μοντελοποιήσιμα, και μπορούν εν δυνάμει να μεταβάλουν πολύ γρήγορα την καταστροφή σε κατακλυσμό.

2) Ό,τι έχουμε απαριθμήσει παραπάνω είναι αυτό που θα συμβεί, σύμφωνα με την IPCC, στην περίπτωση που οι κυβερνήσεις του πλανήτη θα αποφάσιζαν να εφαρμόσουν το πιο ριζοσπαστικό από τα σενάρια μείωσης των εκπομπών που έχουν μελετηθεί από τους επιστήμονες, το σενάριο που στοχεύει να μην ξεπεραστεί (υπερβολικά) η άνοδος της θερμοκρασίας κατά $1,5^{\circ}\text{C}$ σε σχέση με την προβιομηχανική εποχή.

Η λεπτομερής περιγραφή των συνεπειών των άλλων σεναρίων θα βάραινε χωρίς λόγο αυτό το κείμενο. Ας αρκεστούμε σε μια ένδειξη, που αφορά τη στάθμη των θαλασσών: στο σενάριο *business as usual*, «δεν αποκλείεται» μια άνοδος 2 μέτρων το 2100 και 5 μέτρων το 2150. Μακροπρόθεσμα, σε ένα διάστημα δύο χιλιάδων ετών, για υπερθέρμανση 5°C , οι θάλασσες θα ανέβαιναν αναπόφευκτα και ανεπιστρεπτί (στην ανθρώπινη κλίμακα του χρόνου) από ...18 μέχρι 22 μέτρα!

Ας ξαναπάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Αυτό που δεν κάνουν οι κυβερνήσεις είναι να εφαρμόσουν το πιο ριζοσπαστικό από τα σενάρια που τους προτείνονται. Τα σημερινά σχέδιά τους για το κλίμα (οι «εθνικά καθοριζόμενες συμβολές») μας οδηγούν σε υπερθέρμανση $3,5^{\circ}\text{C}$. Εκατό μέρες πριν από τη συνάντηση κορυφής $3,5^{\circ}\text{C}$, μόνο μερικοί εταίροι «έχουν ανεβάσει τις φιλοδοξίες τους»...χωρίς όμως να φτάνουν, και μάλιστα απέχουν πάρα πολύ, τα αναγκαία επίπεδα μειώσεων των εκπομπών. Έτσι, η «κλιματική πρωταθλήτρια» ΕΕ δηλώνει στόχο μείωσης κατά 55% το 2030, ενώ θα χρειαζόταν 65%.

Ένα ζήτημα απλών μαθηματικών, και το πολιτικό του συμπέρασμα

Η Γκρέτα Τούνμπεργκ δήλωσε κάποτε ότι «η κλιματική και

οικολογική κρίση δεν μπορεί απλούστατα να λυθεί πια μέσα στο πλαίσιο των παρόντων πολιτικών και οικονομικών συστημάτων. Αυτό δεν είναι μια άποψη, είναι ζήτημα απλών μαθηματικών». Έχει απόλυτο δίκιο. Αρκεί να παραθέσουμε τους αριθμούς για να το διαπιστώσουμε:

- 1) Ο κόσμος εκπέμπει περίπου 40 GT του διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) ετησίως.
- 2) ο «προϋπολογισμός άνθρακα» (η ποσότητα CO₂ που μπορούμε ακόμα να εκπέμψουμε παγκοσμίως για να μην ξεπεράσουμε το 1,5°C) δεν είναι πια παρά 500 Gt (για μια πιθανότητα επιτυχίας της τάξης του 50% – για 83%, είναι 300Gt).
- 3) Σύμφωνα με την ειδική έκθεση 1,5°C της IPCC, η επίτευξη μηδενικών καθαρών εκπομπών CO₂ το 2050 απαιτεί να μειώσουμε τις παγκόσμιες εκπομπές κατά 59% πριν το 2030 (κατά 65% στις αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, εξαιτίας των ιστορικών τους ευθυνών).
- 4) Το 80% αυτών των εκπομπών οφείλονται στην καύση ορυκτών καυσίμων που, παρά τις πολιτικο-επικοινωνιακές τυμπανοκρουσίες για την ανάπτυξη των ανανεώσιμων, κάλυπταν το 2019... το 84% (!) των ενεργειακών αναγκών της ανθρωπότητας.
- 5) Οι κλάδοι που σχετίζονται με τα ορυκτά καύσιμα (ορυχεία, πετρελαιοαγωγοί, διυλιστήρια, τέρμιναλ φυσικού αερίου, σταθμοί ηλεκτρικού ρεύματος, αυτοκινητοβιομηχανίες κ.λπ.) -η κατασκευή των οποίων δεν υποχωρεί, η σχεδόν δεν υποχωρεί!- είναι βαρείς εξοπλισμοί, στους οποίους το κεφάλαιο επενδύει με ορίζοντα καμιά σαρανταριά χρόνια. Το υπερ-συγκεντρωτικό τους δίκτυο δεν μπορεί να προσαρμοστεί στις ανανεώσιμες (απαιτούν ένα άλλο, αποκεντρωμένο ενεργειακό σύστημα): αυτό πρέπει να καταστραφεί πριν την απόσβεσή του από τους καπιταλιστές, και τα αποθέματα άνθρακα, πετρελαίου και φυσικού αερίου πρέπει να μείνουν κάτω από τη γη.

Κατά συνέπεια, γνωρίζοντας ότι τρία δισεκατομμύρια ανθρώπινων όντων στερούνται τα βασικά και ότι το 10% των πιο πλούσιων του πληθυσμού εκπέμπει πάνω από το 50% του συνολικού CO₂, το συμπέρασμα είναι αναπόφευκτο: Το να αλλάξουμε ενεργειακό

σύστημα για να μείνουμε κάτω από 1,5°C ενώ παράλληλα αφιερώνουμε περισσότερη ενέργεια για να ικανοποιήσουμε τα νόμιμα δικαιώματα των απόκληρων είναι κάτι απολύτως ασύμβατο με τη συνέχιση της καπιταλιστικής συσσώρευσης που γεννάει οικολογικές καταστροφές και αυξανόμενες κοινωνικές ανισότητες.

Η καταστροφή δεν μπορεί να σταματήσει με τρόπο αντάξιο της ανθρωπότητας παρά μέσω μιας διπλής κίνησης που συνίσταται στη μείωση της συνολικής παραγωγής και στον ριζικό της αναπροσανατολισμό στην υπηρεσία των πραγματικών ανθρώπινων αναγκών, εκείνων της πλειοψηφίας, που καθορίζονται δημοκρατικά. Αυτή η διπλή κίνηση περνάει αναγκαστικά από τη κατάργηση των άχρηστων και επιζήμιων προϊόντων και από την απαλλοτρίωση των καπιταλιστικών μονοπωλίων –πριν απ’ όλα, στην ενέργεια, στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και στον αγροβιομηχανικό τομέα. Περνάει επίσης από μια δρακόντεια μείωση των καταναλωτικών υπερβολών των πλουσίων. Με άλλα λόγια, η εναλλακτική λύση είναι δραματικά απλή: ή η ανθρωπότητα θα αφανίσει τον καπιταλισμό, ή ο καπιταλισμός θα αφανίσει εκατομμύρια αθώων προκειμένου να συνεχίσει τη βάρβαρη πορεία του πάνω σε ένα ακρωτηριασμένο, και ίσως μη βιώσιμο πλανήτη.

Οι ληστές ενωμένοι □ για τις «τεχνολογίες αρνητικών εκπομπών»

Είναι ευνόητο ότι οι άρχοντες του κόσμου δεν έχουν καμιά διάθεση να αφανίσουν τον καπιταλισμό... Τότε, τι θα κάνουν; Ας αφήσουμε στην άκρη τους κλιματο-αρνητές του είδους Τραμπ, αυτούς τους οπαδούς του Μάλθους που ποντάρουν σε ένα ορυκτό νεοφασισμό, σε μια βουτιά στη πλανητική βαρβαρότητα στην πλάτη των φτωχών. Ας αφήσουμε στην άκρη τους Musk και τους Bezos, αυτούς τους χυδαίους δισεκατομμυριούχους που ονειρεύονται να εγκαταλείψουν το καράβι Γη που δεν είναι πια βιώσιμο εξαιτίας της απληστίας που χαρακτηρίζει αυτά τα καπιταλιστικά τρωκτικά. Ας επικεντρωθούμε στους άλλους, τους πιο πονηρούς, εκείνους και εκείνες -τους Μακρόν, Μπάιντεν, Φον ντερ Λάιεν, Τζόνσον, Σι Ζιπινγκ...- που θα τσακωθούν μεταξύ τους σαν ληστές προκειμένου η συμφωνία της Γλασκώβης να τους ευνοήσει απέναντι

στους ανταγωνιστές τους, αλλά που θα μονιάσουν μπροστά στα ΜΜΕ για να προσπαθήσουν να μας πείσουν ότι «όλα είναι υπό έλεγχο».

Τι προτείνουν αυτοί οι κύριοι και κυρίες για να αποφύγουν την παραπάνω εναλλακτική λύση; Καταρχάς, βεβαίως, την ενοχοποίηση των καταναλωτών, που διατάσσονται «να αλλάξουν τις συμπεριφορές τους»... επί ποινή κυρώσεων. Κατόπιν, ένα σύνολο κόλπων και τεχνασμάτων, μερικά από τα οποία είναι ξεκάθαρα χονδροειδή (όπως π.χ. να μη λαμβάνονται υπόψη οι εκπομπές των αεροπορικών και θαλάσσιων μεταφορών), και άλλα πιο εκλεπτυσμένα -αλλά όχι πιο αποτελεσματικά (για παράδειγμα, ο ισχυρισμός ότι η φύτευση δέντρων-στον παγκόσμιο Νότο- θα επέτρεπε να απορροφηθεί αρκετό διοξείδιο του άνθρακα για να αντισταθμιστούν μόνιμα οι εκπομπές ορυκτού CO₂ στις χώρες του Βορρά). Όμως, πέρα από αυτά τα κολπάκια και τα τεχνάσματα, όλοι αυτοί οι πολιτικοί διαχειριστές του κεφαλαίου πιστεύουν απόλυτα (ή καμώνονται πως πιστεύουν) εφεξής σε μια θαυματουργή λύση: την αύξηση του μεριδίου των «τεχνολογιών χαμηλού άνθρακα» (κωδική ονομασία της πυρηνικής ενέργειας, ειδικά των «μικροσταθμών») και, κυρίως, την ανάπτυξη των επιλεγόμενων «τεχνολογιών αρνητικών εκπομπών» (TEN – ή CDR, για Carbon Dioxide Removal), που θεωρούνται ότι ψύχουν το κλίμα αφαιρώντας από την ατμόσφαιρα τεράστιες ποσότητες CO₂ που προορίζονται να αποθηκευθούν κάτω από τη γη. Πρόκειται για την επιλεγόμενη υπόθεση του «προσωρινού ξεπεράσματος του ορίου επικινδυνότητας» του 1,5°C.

Σχετικά με την πυρηνική ενέργεια, δεν έχει νόημα να επεκταθούμε μετά από αυτό που έγινε στη Φουκουσίμα. Όσο για τις «τεχνολογίες αρνητικών εκπομπών», οι περισσότερες δεν υπάρχουν παρά στο στάδιο του πρωτοτύπου ή της επίδειξης, και οι κοινωνικές και οικολογικές τους συνέπειες υπόσχονται να είναι επικίνδυνες (θα επανέλθουμε πιο πέρα). Όπως και να 'χει: θέλουν να μας κάνουν να πιστέψουμε πως θα σώσουν το παραγωγικό/καταναλωτικό σύστημα και ότι η ελεύθερη αγορά θα αναλάβει να τις αναπτύξει. Στην πραγματικότητα, αυτό το σενάριο επιστημονικής φαντασίας δεν στοχεύει πριν απ' όλα

να σώσει τον πλανήτη: στοχεύει πριν απ' όλα να σώσει την ιερή αγγελάδα της καπιταλιστικής ανάπτυξης και να προστατεύσει τα κέρδη των μεγαλύτερων υπευθύνων αυτής της καταστροφής: τις πολυεθνικές του πετρελαίου, του άνθρακα, του φυσικού αερίου και της αγροβιομηχανίας.

Η IPCC μεταξύ επιστήμης και ιδεολογίας

Και τι πιστεύει η IPCC γι' αυτή την τρέλα; Οι στρατηγικές προσαρμογής και μετριασμού των εκπομπών δεν περιλαμβάνονται στις αρμοδιότητες της Ομάδας εργασίας 1. Ωστόσο, αυτή επεξεργάζεται επιστημονικές θέσεις που λαμβάνονται υπόψη από τις άλλες ομάδες εργασίας. Όσον αφορά τις θέσεις, φροντίζει να μην υψώσει τον τόνο. Η Σύνοψη γι' αυτούς που παίρνουν τις αποφάσεις λέει τα εξής: «Η αφαίρεση από την ατμόσφαιρα CO₂ (Carbon dioxide removal, CDR) έχει τη δυνατότητα να εξαλείψει CO₂ από την ατμόσφαιρα και να το αποθηκεύσει επί μακρόν (sic) σε ταμιευτήρες (υψηλός βαθμός εμπιστοσύνης)». Το κείμενο συνεχίζει λέγοντας ότι «το CDR στοχεύει να αντισταθμίσει τις υπολειπόμενες εκπομπές για να φτάσει στην καθαρή μηδενική εκπομπή CO₂ ή, αν εφαρμοστεί σε μια κλίμακα στην οποία οι απορροφήσεις ξεπερνούν τις εκπομπές, για να κατεβάσει τη θερμοκρασία επιφάνειας».

Είναι φανερό ότι η σύνοψη της Ομάδας εργασίας 1 επικροτεί την ιδέα ότι οι τεχνολογίες αρνητικών εκπομπών θα μπορούσαν να αναπτυχθούν μόνο για να συλλάβουν τις «υπολειπόμενες εκπομπές» των τομέων όπου η απο-ανθρακοποίηση είναι τεχνικά δύσκολη (για παράδειγμα η αεροπορία): θα μπορούσαν επίσης να εφαρμοστούν σε μαζική κλίμακα, για να αντισταθμίσουν το γεγονός ότι ο παγκόσμιος καπιταλισμός, για λόγους που δεν είναι «τεχνικοί» αλλά σχετίζονται με τα κέρδη, αρνείται να εγκαταλείψει τα ορυκτά καύσιμα. Το κείμενο συνεχίζει πλέκοντας το εγκώμιο των πλεονεκτημάτων αυτής της μαζικής ανάπτυξης ως μέσου για την επίτευξη καθαρών αρνητικών εκπομπών στο δεύτερο μισό του αιώνα:

«Το CDR που οδηγεί σε παγκόσμιες καθαρές αρνητικές εκπομπές θα

μείωνε τη συγκέντρωση ατμοσφαιρικού CO₂ και θα ανέστρεφε την οξύνιση της επιφάνειας των ωκεανών (υψηλός βαθμός εμπιστοσύνης)».

Η σύνοψη διατυπώνει μια επιφύλαξη, αλλά αυτή είναι σιβυλλική: «Οι τεχνολογίες CDR μπορούν να έχουν επιπτώσεις που εν δυνάμει επεκτείνονται στους βιογεωχημικούς κύκλους και στο κλίμα, πράγμα που μπορεί είτε να αποδυναμώσει είτε να ενισχύσει τη δυνατότητα αυτών των μεθόδων να εξαλείψουν CO₂ και να περιορίσουν την υπερθέρμανση, και μπορεί επίσης να επηρεάσει τη διαθεσιμότητα και την ποιότητα του νερού, τη διατροφική παραγωγή και τη βιοποικιλότητα (υψηλός βαθμός εμπιστοσύνης)».

Είναι ξεκάθαρο πως δεν είναι βέβαιο ότι οι TEN είναι τόσο αποτελεσματικές όσο τις παρουσιάζουν, και μερικές “συνέπειες” θα μπορούσαν «να αποδυναμώσουν τη δυνατότητά τους να εξαλείψουν το CO₂». Το τελευταίο τμήμα αυτής της φράσης κάνει αναφορά στις κοινωνικές και οικολογικές επιπτώσεις: η βιοενέργεια με σύλληψη και παγίδευση του άνθρακα (μέχρι σήμερα, η πιο ώριμη από τις TEN) δεν θα μπορούσε να μειώσει αισθητά την ατμοσφαιρική συγκέντρωση CO₂ παρά μόνο αν μια επιφάνεια ίση με πάνω από το ένα τέταρτο των σήμερα μόνιμα καλλιεργούμενων γαιών χρησιμοποιείτο για να παράγει ενεργειακή βιομάζα -σε βάρος των αποθεμάτων νερού, της βιοποικιλότητας, και/ή της διατροφής του παγκόσμιου πληθυσμού (βλέπε σχετικά με αυτό τη συζήτηση στο βιβλίο μου «Trop tard pour être pessimistes », Ed. textuel, 2020).

Έτσι, από τη μια η Ομάδα εργασίας 1 της IPCC βασίζεται στους νόμους της φυσικής του κλιματικού συστήματος για να μας πει ότι είμαστε στο χείλος του γκρεμού, έτοιμοι να περάσουμε ανεπιστρεπτί σε έναν αδιανόητο κατακλυσμό. Και από την άλλη, αντικειμενοποιεί και καθιστά κοινότοπη την πολιτικο-τεχνολογική φυγή προς τα εμπρός με την οποία ο καπιταλισμός αποπειράται, για μίαν ακόμα φορά, να απομακρύνει τον ασυμφιλίωτο ανταγωνισμό μεταξύ της δικής του λογικής της απεριόριστης συσσώρευσης του κέρδους και του πεπερασμένου του πλανήτη. «Ποτέ μια έκθεση της IPCC δεν άφησε να διαφανεί σε

αυτόν το βαθμό η αγωνία που προκαλεί η επιστημονική ανάλυση των γεγονότων υπό το φως των απαράβατων νόμων της φυσικής», γράφαμε στην αρχή αυτού του άρθρου. Ποτέ επίσης μια τέτοια έκθεση δεν θα καταδείκνυε τόσο καθαρά ότι μια επιστημονική ανάλυση που αντιμετωπίζει τη φύση σαν μηχανισμό και τους νόμους του κέρδους σαν φυσικούς νόμους δεν είναι επιστήμη αλλά επιστημονισμός, δηλαδή, τουλάχιστον εν μέρει, ιδεολογία.

Πρέπει λοιπόν να διαβάσουμε την έκθεση της Ομάδας εργασίας 1 της IPCC έχοντας κατά νου ότι είναι ταυτόχρονα το καλύτερο και το χειρότερο πράγμα. Το καλύτερο, επειδή προσφέρει μια αυστηρή διάγνωση από την οποία μπορούμε να αντλήσουμε θαυμάσια επιχειρήματα για να θέσουμε υπό κατηγορία τους κατέχοντες και τους πολιτικούς τους εκπροσώπους. Το χειρότερο, επειδή σπέρνει ταυτόχρονα τον φόβο και την ανημποριά... από τις οποίες επωφελούνται οι κατέχοντες, την ίδια ώρα που η διάγνωση τους θέτει υπό κατηγορία! Η επιστημονίστικη ιδεολογία της πνίγει το κριτικό πνεύμα μέσα σε έναν χείμαρρο «δεδομένων». Αποστρέφει έτσι το βλέμμα από τις συστημικές αιτίες, με αποτέλεσμα δύο συνέπειες: 1) να επικεντρώνεται η προσοχή πάνω στις «αλλαγές της συμπεριφοράς» και στις λοιπές ατομικές χειρονομίες - γεμάτες από καλή θέληση αλλά δραματικά ανεπαρκείς, 2) αντί να βοηθάει να καλυφθεί η απόσταση ανάμεσα στην οικολογική και στη κοινωνική συνείδηση, ο επιστημονισμός τη συντηρεί.

Η οικολογικοποίηση του κοινωνικού και η κοινωνικοποίηση της οικολογίας αποτελεί τη μόνη στρατηγική που μπορεί να σταματήσει την καταστροφή και να κάνει να αναγεννηθεί η ελπίδα για μια καλύτερη ζωή. Μια ζωή φροντίδας για τους ανθρώπους και τα οικοσυστήματα, σήμερα αλλά και με ένα μακροπρόθεσμο όραμα. Μια ζωή που τα σενάρια της IPCC ποτέ δεν μοντελοποιούν, όπου η παραγωγή αξιών χρήσης για την ικανοποίηση των πραγματικών αναγκών, δημοκρατικά καθορισμένων και με σεβασμό στη φύση, αντικαθιστά την παραγωγή εμπορευμάτων για το κέρδος μιας μειοψηφίας.

Μετάφραση-επιμέλεια: Γιώργος Μητραλιάς

*Αναδημοσίευση από την ιστοσελίδα www.contra-xreos.gr Το

κείμενο αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα της βελγικής Gauche
anticapitaliste στις 9 Αυγούστου 2021